

یاسای یه کهم هه موارکردنی یاسای بهرپوهبردنی شاره وانیه کانی ههریمی کوردستانی عیراق

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان
به ناوی گهل

نه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق

ژماره یه پریار: ۱۰

میژوی پریار: ۱۱/۶/۱۹۹۷

«پریار»

پشت به حوکه کانی برکه (۱) ی ماده (۵۶) له یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ و له سه رکردنی وه زیری شاره وانی و گهشت و گوزار و ره زامه ندیی له سه رکردنی نه نجومه نی وه زیران، نه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق له دانیشتنی رۆژی ۱۱/۶/۱۹۹۷ ی دا پریری ده رهینانی نه م یاسایه ی دا.

یاسای ژماره (۳) ی سالی ۱۹۹۷

یاسای یه کهم هه موارکردنی یاسای بهرپوهبردنی شاره وانیه کانی

ههریمی کوردستانی عیراق ژماره (۶) ی سالی ۱۹۹۳

ماده ی یه کهم:

نه م برکه یه ی خواره وه ده خریتته سه ماده ی یه کهم و زنجیره که ی ده بیتته (۱۰) و به م شپوه یه ده بی:

۱۰- ده سه لاتی بهرپوهبردن: پارێزگار - قایمقام - بهرپوه بهری ناحیه.

ماده ی دووم:

۱- برکه (۲) دووی ماده پینج هه موار ده کری و به م شپوه یه ی خواره وی له دیت:

۲- نه و دیهاتانه ی که ژماره ی دانیشتوانیان له سه هزار که سه که متر نیسه به گویره ی پیشنیاری ده سه لاتی بهرپوهبردن و ره زامه ندی وه زیر.

ب- برکه (۳) ی ماده پینج هه موار ده کری و به م شپوه یه ی خواره وه ی له دیت:

نه و شاره وانیه ده مهینه وه که تازه هاتونه ته کایه وه (المستحدته) له پیش

کارپیکردنی نه م یاسایه، له و دیهاتانه ی که ژماره ی دانیشتوانیان له و راده یه

که متر نه بی که له سه ره وه نامه ژه ی پیکرا وه و، هه له وه شانده وه شی به گویره ی

پیشنیاری ده سه لاتی کارگپیری و وه زیر ده بیت.

ماددهی سٲٲٲم:

ماددهی هه‌شه‌تم هم‌موار ده‌کری و به‌م شٲٲوه‌ی خواره‌وه ده‌بٲٲ.

ماددهی هه‌شه‌تم:

(سنووری شاره‌وانی به‌ بریاری نه‌نجوومه‌نی شاره‌وانی و راستاندنی ده‌سه‌لاتی نٲداری هم‌موار ده‌کری و هژکاره پٲٲٲسته‌کانی هم‌موار کرده‌که و ره‌زامه‌ندی وه‌زبریشی له‌گه‌لدا ده‌بٲٲ.

ماددهی چواره‌م:

ماددهی یانزده‌یم هم‌موار ده‌کری و به‌م شٲٲوه‌ی خواره‌وه ده‌بٲٲ:

ماددهی یانزده‌یم:

ده‌کری دوو شاره‌وانی یان زیاتر بکریته یه‌ک شاره‌وانی له‌کاتی فراوان بوونی سنووره‌که‌ی و په‌یوه‌ست بوونیان به‌یه‌که‌وه به‌ بریاریک له‌ نه‌نجوومه‌نه‌کانیانه‌وه و به‌پشتگیری ده‌سه‌لاتی به‌رٲٲوه‌بردن و ره‌زامه‌ندی وه‌زبر، له‌روژی بلاوبوونه‌وه‌ی بریاره‌که له‌روژنامه‌ی ره‌سمیدا جٲٲ به‌جٲٲ ده‌کریته.

ماددهی پٲٲنجه‌م:

ماددهی دو‌انزده‌یم هم‌موار ده‌کری و به‌م شٲٲوه‌یه ده‌بٲٲ:

ماددهی دو‌انزده‌یم (وه‌زبر له‌سه‌ریه‌تی شاره‌وانی هه‌لبوه‌شٲٲٲٲته‌وه به‌گٲٲٲره‌ی پٲٲشنیاری ده‌سه‌لاتی به‌رٲٲوه‌بردن یان به‌رٲٲوه‌به‌ری گشتی شاره‌وانییه‌کان له‌م بارانه‌ی خواره‌وه‌دا:

۱- نه‌مانی مه‌رجه‌کانی هاتنه‌کایه‌وه‌ی (احداثها).

۲- یه‌ک خستنی له‌گه‌ل شاره‌وانییه‌کی تردا.

ماددهی شه‌شه‌م:

برگه (۲) ی ماددهی هه‌ژده‌یم هه‌لده‌وه‌شٲٲندرٲٲته‌وه:

ماددهی حوه‌تم:

نه‌م برگه‌یه‌ی خواره‌وه ده‌خرٲٲته‌ سه‌ر مادده‌ی بیست و پٲٲنجه‌م و زنجیره‌که‌ی ده‌بٲٲته (۳)، به‌لام برگه‌ی (۳) زنجیره‌که‌ی ده‌بٲٲته (۴) به‌م شٲٲوه‌یه‌ی خواره‌وه:

۳- نه‌و بریارانه‌ی نه‌نجوومه‌ن که په‌یوه‌ندیدارن به‌ ناماده‌کاری نه‌خشه‌دانانی بنه‌رته‌ی و به‌درٲٲژی و، هم‌موار کردنی و هه‌لوه‌شاننده‌وه‌ی و دابه‌ش کردنی شار بو‌چهند ناوچه‌یه‌کی ناوه‌دانی (سوکنا و بازرگانی و پٲٲشه‌سازی) له‌لایهن ده‌سه‌لاتی به‌رٲٲوه‌بردنه‌وه ده‌کری لاری بون (اعتراض) ی لی بگیری له‌ماوه‌ی پانزده‌ روژ له‌مٲٲٲرووی گه‌بشتنی لاری بونه‌که‌وه بو، لاری بونه‌کانیش بو وه‌زاره‌ت به‌رژده‌کریته‌وه بو یه‌ک لاکرده‌وه‌یان.

ماددهی هه‌شه‌تم:

برگه‌ی یه‌که‌م له‌مادده‌ی سی و چواره‌مین هم‌موار ده‌کری و به‌م شٲٲوه‌یه خواره‌وه ده‌بٲٲته:

۱- بریاره‌کانی نه‌نجوومه‌ن سه‌باره‌ت به‌ نه‌دا کردنی فرمانه‌کانی که له‌م یاسایه‌دا ده‌قیان گرتوه و پٲٲٲٲستی به‌سه‌رف کردنی بره‌ پاره نییه‌ شی‌اوی لاری بون (اعتراض) لی گرتنه له‌لایهن ده‌سه‌لاتی به‌رٲٲوه‌بردنه‌وه له‌روژی گه‌بشتنی

برباره‌کسوه بۆی و ، وه‌زیر مافی ئه‌وه‌ی هه‌یه‌ جی‌ جی‌ کردنی نهم بریارانه
رابگریت بۆ ماوه‌یه‌ک که له‌ یازده‌، رۆژ تێپهر نەکات به‌ مه‌به‌ستی دیراسته‌
کردنی و بریار دانی ئه‌وه‌ی پتویسته‌ له‌ باره‌یه‌وه‌ بکریت.

مادده‌ی نۆیه‌م:

برگه‌ی پینجه‌می مادده‌ی سی و هه‌شت هه‌موار ده‌کرێ و به‌م شتیه‌یه‌ی خواره‌وه‌
ده‌بیت:

پارچه‌ زه‌وییه‌کانی نیشته‌جی‌ بوونی سه‌ر به‌شاره‌وانی له‌ یاسای به‌ر قه‌راری فرۆشتن
و به‌کریدانی موڵک و مالی ده‌ولت به‌ده‌ر ده‌کریت.

مادده‌ی ده‌یه‌م:

مادده‌ی چل و هه‌شته‌م هه‌موار ده‌کرێ و برگه‌ی یه‌که‌می ده‌بیته‌ نه‌سلی مادده‌که‌وه‌
برگه‌یه‌کی تری ده‌خریته‌ سه‌رو زنجیره‌که‌ی ده‌بیته‌ (٢) به‌م شتیه‌یه‌ی خواره‌وه‌:

٢- پتویسته‌ ئه‌نجوومه‌ن بریار له‌سه‌ر ده‌سنیشان کردنی راستکردنه‌وه‌کان
و فراوانیی شه‌قامه‌کان بدات که له‌نیو ئه‌وه‌ی و زارانن که خاوه‌نه‌کانیان
ده‌یانه‌وێ دابه‌شیان بکه‌ن و له‌و باره‌ش دا‌شاره‌وانی رووبه‌ری شه‌قامه‌کان
و شوینه‌ گشتیه‌کانیان به‌م رێژانه‌ی خواره‌وه‌ لی‌ دابشکینێ.

١- ٢٥٪ی رووبه‌ری زه‌وییه‌که‌ پتر نه‌بیت که سه‌رجه‌می رووبه‌ره‌که‌ی له‌ پینچ
هه‌زار مه‌تر دووجا پتر نییه‌، به‌چاو پۆشین له‌و ناوچه‌ ناوه‌دانییه‌ی که تێیدا
هه‌لکه‌وتوه‌.

ب- ٢٥٪ی رووبه‌ری ئه‌وه‌ زه‌وییه‌ی که سه‌رجه‌می رووبه‌ره‌که‌ی له‌ پینچ هه‌زار مه‌تر
دووجا پتره‌وه‌ له‌ ده‌ هه‌زار مه‌تر دووجاش که‌متره‌، به‌چاو پۆشین له‌و ناوچه‌
ناوه‌دانییه‌ی که تێیدا هه‌لکه‌وتوه‌.

ج- نه‌گه‌ر رووبه‌ری زه‌وییه‌که‌ پتر بیت له‌ ده‌ هه‌زار مه‌تر دووجا، ئه‌وا رێژه‌کانیان
به‌م جوژه‌ ده‌بی:

١- ٤٠٪ی رووبه‌ره‌ گشتی یه‌که‌ی نه‌گه‌ر که‌وتبوه‌ نیو ناوچه‌ی یه‌که‌م دووه‌می
ناوه‌دانی.

٢- ٣٥٪ی رووبه‌ره‌ گشتی یه‌که‌ی نه‌گه‌ر که‌وتبوه‌ نیو ناوچه‌ی سێیه‌م.

٣- ٣٠٪ی رووبه‌ره‌ گشتی یه‌که‌ی نه‌گه‌ر که‌وتبوه‌ نیو ناوچه‌ی چواره‌م
و مومتاز.

٤- ٢٥٪ی رووبه‌ره‌ گشتی یه‌که‌ی نه‌گه‌ر که‌وتبوه‌ نیو ناوچه‌ی تاییه‌تی
ناوه‌دانی.

د- نه‌گه‌ر خاوه‌ن زه‌وییه‌که‌ نه‌خشه‌ی دابه‌ش کردنی ریکخست و سه‌رجه‌می
رووبه‌ری شه‌قامه‌کان و شوینه‌ گشتیه‌کان له‌و رێژانه‌ی برگه‌ی سه‌ره‌وه‌ پتر بوو
و ئه‌وه‌ زیاده‌یه‌ش له‌ به‌رزه‌وه‌ندی خۆی دا‌بوو، پتویسته‌ له‌سه‌ری ئه‌وه‌ رووبه‌ره‌
به‌ناوی شاره‌وانی و به‌بێ‌ پاره‌ تو‌مار بکات، جا هه‌رچه‌نده‌کی بیت و نه‌گه‌ر ئه‌وه‌
زیاده‌یه‌ش له‌ رووبه‌ره‌که‌ی له‌ پتویسته‌یه‌کانی نه‌خشه‌ی به‌ره‌تی یاخود درێژه‌یی
(التفصیلی) ناوچه‌ ناوه‌دانییه‌که‌ بوو که زه‌وییه‌که‌ی که‌وتوته‌ ناوی، پتویسته‌

شارهوانی ئەو زیادهیه بکات بهمولکی خۆی بهپیتی یاسای بهمولک کردن (ئیسیتیملاک)، بهمهرجیک شارهوانی پیشهکی لهسه نهخشه ئەو رووبه ره دهسینشان بکات که بهخۆراییی وهری دهگری بهپیتی پرگهکانی پیشوو، لهگهڵ ئەو رووبه ره ی که پتیبسته بهر له راستاندنی لهسه نهخشه بهمولک بکرت.

ماددهی یانزدهیهم:

پرگه ی (۱) له مادده چل و نۆیهم هه موار دهکرتت و بهم جۆره ده بیت. ئەنجومهنی وهزیران بۆی هه یه لهسه پریشنیاری وهزیر، ئەنجومهنی شارهوانی هه لوه شینیتته وه، نه گه ر هاتوو ئەنجومهنه که زۆرینه ی ئەندامانی له ده ست دا و شاره وانیه که ش له صنفی تایهت یا مومتاز بیت و وهزیر بۆی هه یه ئەنجومهنی صنفه کانی تریش هه لوه شینیتته وه ئەمهش له سه پریشنیاری ده سه لاتتی کارگرتی ده بی و بۆی هه یه به پیتی یاسا دای به زرتینتته وه.

ماددهی دوازدهیهم:

ماددهی په نجاو دووهم هه موار ده کرتی بهم جۆره ده خۆرتینتته وه:
۱- وهزیر بۆی هه یه هه ندی له ده سه لاتته کانی خۆی که به پیتی نه م یاسا به پیتی دراوه، بدات به ده سه لاتتی کارگرتی بۆ ته سک کردنه وهی رۆتین و ناسانکاری کاروبار رواندن.
۲- وهزیر بۆی هه یه هه ندی له ده سه لاتانه ی که به پتیبستیان ده زانتی و به پیتی یاسا په پره وکراوه کان پیتی دراوه، بدا به سه رۆکی شارهوانی بۆ ناسانکاری کاره کانی خۆی.

ماددهی سیازدهیهم:

پرگه کانی (س.ع) له ماددهی بیست و هه وتهم هه لده وه شینرتنه وه.

ماددهی چواره دهیهم:

نه م یاسا به له رۆژی بلاو کردنه وهی له رۆژنامه ی ره سی دا جتی به جتی ده کرتی.

جوهر نامق سالم

سه رۆکی نهنجومهنی نه شتمانیهی کوردستانی عێراق